

ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು.

'ಕತೆ ಹೇಳೋಕೆನು? ಕತೆಗೆ ಕಾಲಿಲ್ಲ...' ಎಂದು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು, ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ. ಈ ದುರ್ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವರು ಯಾರಮೇಲಾದರೂ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನ ಮಿಜಿಮಿಜಿ ಹುಳುವಾಗಿ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತಂತೆ ಅನ್ನುವ ಹೇಳಿಕೆ ಕೂಡಾ ಇತ್ತು. 'ಮಡಿ ಹೆಗಸರು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿಧ್ಯೆ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಹೇಗೆ? ಯಾರು ಇದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು? ಅವರೇಕೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು? ಗಂಡಸರು ಮಾತ್ರ ಸುಭಗರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಹೇಗೆ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವವರಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಗಸರು ಅಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಗಂಡನಿಲ್ಲದವಳು ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ ಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ತಿರುಗುವ ನಾಲಿಗೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಇದು ಎಂದು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಸತ್ಯ ಅನ್ನುವಂತೆ ಕ್ರಮೇಣ ಡಾಕ್ಟರಿಕೆ ಓದಿಕೊಂಡು ಬಂದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಸಣ್ಣ ಊರುಗಳಲ್ಲೂ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ದವಾಖಾನೆ ತೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕೈಮದ್ದು ಹಾಕುವ ಕತೆಗಳು ಕಮಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು ನಂತರ ನಿಂತೇ ಹೋದುವು. ಹೀಗೊಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಗತಿಯೇನು? ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಂಥವರನ್ನು ಪರಮಪಾತಕಿಗಳಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ನೆನಪರಿಕೆಯೇ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮೈ ಚುಂಗರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಮರೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಾಪಾದವರ ಮೇಲೆಯೇ ಇಂಥಾ ಕತೆಗಳನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರದೆ ಅವರು ಇತರರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ, ಕ್ರೂರಿಗಳಾಗಿ ಬಿಂಬಿತರಾಗಿರಬಹುದು, ತಾನು ಭರ್ತಿ ಓದಿಕೊಂಡವಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೀಗೆ ಏನೇನೋ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಸಸಾರ. 'ಹೆಗಸರ ಬುದ್ಧಿ ಮೋಣಕಾಲ ಕೆಳಗೆ' ಎಂದು ಗಾದೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದ, ಭಾರೀ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಹೆಗಸರನ್ನೂ ಹಾಗೆ ನಂಬಿಸಿಟ್ಟು ಗಂಡಸರೇಕೆ ಮದ್ದು ಹಾಕುವ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? 'ಬೇಡ' ಅನಿಸಿದವರನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡಲು ಕತ್ತಿ, ಕೊಡಲಿಗಳಿಗಿಂತಾ ಸುಲಭದ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಕಾನೂನಿನ ಕುಣಿಕೆಯಿಂದ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳಲು? ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುವುದನ್ನು ಮನದೊಳಗೇ ಮಗುಚಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ.

\*\*\*

ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ರವಾನೆಯಾಗಿದ್ದರ ಕುರಿತು ಕತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಶಿವರಾಮ. 'ಸತ್ಯ ಹೇಳೋಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಡಿ ಕಣ್ಣೀರಿ. ಮೊದಲೇ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಕಂಡು ಕೈಯಿ. ಉರಿಯೋ ಬೆಂಕಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತುಪ್ಪ ಸುರಿಯೋದು ಬೇಡ. ಏನಾರೂ ಸುಳ್ಳಂಪಳ್ಳಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿಡಿ...' ಅಂದಿದ್ದಳು

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೈದುನನ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮೃದುಭಾವನೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತೇ? ಇರಬಹುದು. ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯ ಹೇಳಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ್ದೇನು? ನಾವೇ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ ಅಂದ್ರಿ. ಮೊಮ್ಮಗ ತಂದು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಅಂದರೆ ಸಾಕೇ ಸಾಕು.

'ಅವನು ಎಷ್ಟು ಸುಭಗ ಅಂತ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಕಣೇ. ಹೆಂಡತಿ ಮಾತು ಕೇಳುಂಡು ಕುಣಿಯೋನಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಬುದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಡ್ಡಾ? ನಾವ್ಯಾಕೆ ಅವನ ಪರ ವಹಿಸುಂಡು ಮಾತಾಡ್ಬೇಕು? ಮಸಲಾ ನಾಯೀನೋ, ನರೀನೋ ಹರಿದು ತಿಂದಿತ್ತು ಅಂದ್ರಾ. ಪಾಪ ಯಾರ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಂತಿತ್ತು? ಅವನ ತಲೆಗೇ ಅಲ್ಲಾ?'

'ನಾಯಿಗೆ ವಾಸನೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಾ? ಬೊಗಳ್ಳೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ ಅದು? ಗುರುತು ಇದ್ದೋರೂಂತಲೇ ಸುಮ್ಮಿದ್ದಿದ್ದಲ್ಲನೀ? ಅಮ್ಮನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ತಕ್ಕಣ ಅವನು ಗಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಾರಾನೆ ಅಂದ್ಬಂದಿದೀರಾ? ಎಲ್ಲೋ ಅಡಗಿ ನೋಡ್ಬಿರ್ತಾನೆ. ಒಳಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋದ್ದೇಲೇನೇ ವಾಪಸು ಹೋಗಿರ್ತಾನೆ...'

'ಸಾಯ್ಬಿ ಅಪ್ಪ. ನಾನಂತೂ ಹಿಂಗ್ಬಿಗಾಯ್ಬಿ ಅಂತ ಟಾಂಟಾಂ ಹೊಡೀದೆ ಬಿಡಲ್ಲ. ಥೂ. ಛೀ ಅನ್ನೇಕು ಕೇಳೋರು'

'ಆಯ್ಬಿ, ನೀವು ಸತ್ಯ ಹೇಳೋಂಡು ಬಂದ್ರೆ ನಾನಾಕೆ ಕತೆ ಕಟ್ಟಿ? ನಾನೂ ಸತ್ಯ ಹೇಳೋನಿ...' ಅಂದಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಒಂದಷ್ಟು ದಿನ ಊರಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಪುಕ್ಕ ಬಂದು ಹಾರಾಡಿತು. ಒಂದು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿರೋರೇ ಪುಣ್ಯವಂತು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆ. ಮಕ್ಕಳಿದ್ದ ನಾನಾ ಚಿಂತೆ ಎನ್ನುವ ಹಳಸಲು ಮಾತನ್ನು ಉರು ಹಾಕಿದವರೂ ಇದ್ದರು. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಶಿವರಾಮ ತಮ್ಮನ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ತಿಂದ ಅಂದವರೇ, ಏನಾರಾಗಿ, ಅಮ್ಮನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಕ್ಲಿಲ್ಲ ಶಿವರಾಮ ಎಂದು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ವೆಂಕಟರಾಮು ಮುಖ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೊಂದೇ ಕತೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ, 'ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನ ನೋಡೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಅಮ್ಮ ಹಲವರೇತಿದ್ದು. ನಾನೇ ಮನೆ ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಕರ್ಕಂಡೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ. ಸತ್ಯ ಒಪ್ಪಂತೀನಿ, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ ನಾನು. ನಾನು ಮನೆ ಹೊಕ್ಕೇ ಅಣ್ಣಿಗೆ ಪಠ್ಯ ಆಗಲ್ಲಲ್ಲ?' ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಪ್ರಚಾರ. 'ಇಬ್ರೂ ಠಕ್ಕ ಠಕ್ಕರು. ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ನಂಬೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಕುತೂಹಲಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಿ ಸತ್ಯ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. 'ವೆಂಕಟರಾಮು ಎಂಥಾ ದುಷ್ಟ' ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಶಿವರಾಮನ ಕೋಡು ಮೇಲಾಯ್ಬಿ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೂ ಅದೇ. ಭಾರೀ ಸತ್ಯಸಂಧನ ಹಾಗೆ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ವಸ್ತು ಒಡವೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದು, ಅಮ್ಮನನ್ನೂ ತಮಗೆ ತಗುಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಎದುರು ಶಿವರಾಮ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

'ಸಾಕು ಬಿಡಿ. ಹೆತ್ತ ಅಮ್ಮಂಗಿ ಒಂತುತ್ತು ಅನ್ನ ಹಾಕೋಕೆ ಅವರ ಕೈಲಿ ಏನೇನಿದೆ ಅಂತ ನೋಡ್ಬೇಕಾ? ಇಷ್ಟೊರ್ಪ ಸಾಕಿಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮ?

ಏನಾದ್ದೊಂದು ಹೇಳ್ಬೇಡಿ...' ಎಂದು ಗಂಡನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೆದರುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯಾ? ಅಥವಾ ಹಲ್ಲು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಸದರ?

ಮೂಲೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸುಳಿದಾಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವರಿಗೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿ ಅವರು ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗಿದ್ದನ್ನೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕೊಂಡು ಕೊರಗು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವೆಂಕಮ್ಮನಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಆಪತ್ತುಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ಕಿರಿ ಸೊಸೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಅನಿಸಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ. ವೆಂಕಮ್ಮ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಸುಖ ಎಂಬುದು ಮನದ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿ ತಾನೇ? ಒಂದು ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ಸಹನೀಯ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸುಖ. ಇದ್ದಿಲ್ಲದೆಯ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಹಾಲು ಕಾಯಿಸುವುದು, ಅನ್ನದ ತಪ್ಪಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿ ಬಂದಾಗ ಉರಿ ಸಣ್ಣ ಮಾಡುವುದು, ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾಳೆಲೆ ವರೆಸಿಡುವುದು, ದೇವರೆದುರು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಡುವುದು, ಏನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಂಚೇಕಡೆಯ ಮುಂಡಿಗೆ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಒರಗಿ ಕೂತು ದೀಪದ ಬತ್ತಿ ಹೊಸೆದು ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿಡುವುದು, ಹೀಗೆ ಕೂತಲ್ಲೇ ಕೂತು ಮಾಡಬಹುದಾದಂತ ಕೆಲಸಗಳು ವೆಂಕಮ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದುವು. ಅವರು ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆಯಿಂದ ರೂಢಿ ತಪ್ಪಿದ್ದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಅವರ ಉಮೇದು ಹೆಚ್ಚಲು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ನೀವು ನಮಗೆ ಬೇಡದವರಲ್ಲ. ಈ ಮನೆಯ ಹಿರಿ ಜೀವ. ಯಾವತ್ತೂ ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿತು ಅಂದ್ಬಂದಿದ್ದ ಕಣೇ. ಯಾವಾಗ ಕರೆ ಬರುತ್ತೆ ಅಂತ ಕಾಯ್ಬಂದಿದ್ದೆ. ದೋಸೆ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದ ಹಂಗಿ ದೆಸೆ ಬದಲಾಗಿಬಿಡ್ಬಿ ಅಂತ ಇದಕ್ಕೇ ಹೇಳೋದು...' ಒಮ್ಮೆ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು ವೆಂಕಮ್ಮ.

'ಅತ್ತೇ, ಒಂದಾತು ಕೇಳ್ತಾ?'  
'ಕೇಳೇ ಮಾರಾಯ್ಬಿ...'  
'ಹೊಕ್ಕ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಿರಿಮಗನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು ಅಂತ ಯಾಕೆ ಅನ್ನಿಸ್ತು ನಿಮಗೆ? ನಾನು ಬಾಣಂತನ ಮುಗಿಸ್ಬೊಂಡು ಬರೋವರೆಗೆ ಮನೇಲಿ ಅನ್ನ ಬೇಯಿಸುಂಡು ಇಬೋಗಾಗಿಪ್ಪಾ'

ತಕ್ಕಣ ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಹೊಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ ವೆಂಕಮ್ಮನಿಗೆ.

'ಏನೂಂತ ಹೇಳ್ಬಿ? ನಂಗೇ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಹೆತ್ತೂರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳೇ'